

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสุรวิทย์ วิชาดี **(เปลี่ยนชื่อ)**

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๑๑๒ ม. ๕ ต. นานวน อ. สนม จ. สุรินทร์

โทรศัพท์ ๐๙๙-๒๓๙-๘๙๖๓ Facebook เกษฏกร.วิชาดี Line ๐๙๙-๒๓๙-๘๙๖๓

เกิด พ.ศ. ๒๕๒๘ ปัจจุบันอายุ ๔๐ ปี

๔. สถานภาพ ☒ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ...ปริญญาตรี.....

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จ.นครราชสีมา

คณะ/สาขาวิชา วิศวกรรมศาสตร์-เครื่องกล

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ..๑๒๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ..๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน พืชผัก ข้าวโพด กล้วยปลี พริก มะเขือ

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงปลูกพืชหลายชนิด เช่น ข้าว ผัก ผลไม้ พืชสมุนไพร

๒. บ่อเลี้ยงปลา

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานการปลูกพืชตามปฏิทินการเพาะปลูก สาธิตการปลูกพืชหลักของพื้นที่ เช่น ข้าว ผัก ผลไม้ พืชสมุนไพร และพืชเศรษฐกิจ
๒. ฐานเลี้ยงปลา และการเลี้ยงสัตว์ในระบบเกษตรผสมผสาน
๓. ฐานการจัดการน้ำและดิน
๔. ฐานการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน...๕....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๒. การปลูกพืชหลังฤดูทำนา เช่น ข้าวโพด และแตงโม

๓. การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา

๔. การจัดการน้ำและดิน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๒. การปลูกพืชหลังฤดูทำนา เช่น ข้าวโพด และแตงโม

๓. การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา

๔. การจัดการน้ำและดิน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตพืชผักปลอดภัย ตามมาตรฐาน GAP

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

๑.การผลิตผักปลอดภัย ตามมาตรฐาน GAP

วัตถุประสงค์

๑. สร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการและข้อกำหนดของมาตรฐาน GAP: เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงเกณฑ์ และข้อปฏิบัติที่สำคัญในการผลิตพืชผักให้ได้มาตรฐาน GAP ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของแหล่งน้ำ ดิน ปุ๋ย สารเคมี การจัดการศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว และการสุขาภิบาล

๒. ส่งเสริมการผลิตพืชผักที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค: มุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมี ตกค้าง เชื้อโรค หรือสิ่งแปลกปลอมในผลผลิต เพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจในความปลอดภัยของพืชผักที่ผลิตได้ พัฒนา ทักษะและเทคนิคการผลิตพืชผักอย่างถูกวิธี: ฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการวางแผนการผลิต การเลือกพื้นที่ การเตรียมดิน การให้น้ำ การให้ปุ๋ย การป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวได้ อย่างเหมาะสม

๓. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม: เน้นการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืน และ การลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์

๔. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต: การผลิตตามมาตรฐาน GAP ช่วยเพิ่ม ความน่าเชื่อถือให้กับผลผลิต ทำให้สามารถเข้าสู่ตลาดที่มีข้อกำหนดด้านคุณภาพและละความปลอดภัยได้ง่ายขึ้น และเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายในราคาที่สูงขึ้น

๕. ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาคเกษตรกรรม: สร้างรากฐานให้กับการทำเกษตรที่คำนึงถึงมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. การอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (Classroom Training & Hands-on Workshop)

เป็นรูปแบบพื้นฐานที่สำคัญที่สุด โดยแบ่งออกเป็น: การบรรยาย (Lecture): ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการ GAP, ข้อกำหนดแต่ละข้อ, ความสำคัญของการผลิตปลอดภัย, ผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม รวมถึงประโยชน์ที่รับจากการทำ GAP การสาธิต (Demonstration): วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญสาธิตวิธีการปฏิบัติจริงตามข้อกำหนด GAP เช่น การเตรียมดิน, การให้น้ำ, การผสมสารเคมีอย่างปลอดภัย, การจัดการศัตรูพืช, การเก็บเกี่ยว, การบันทึกข้อมูล การฝึกปฏิบัติ (Workshop): ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์จำลองหรือในแปลงจริงเพื่อให้เกิดความเข้าใจและทักษะที่แท้จริง เช่น การสุ่มตรวจดิน, การคำนวณปริมาณปุ๋ย, การเก็บเกี่ยวผลผลิตบันทึกแปลง

๒. การเรียนรู้จากแปลงต้นแบบ/แปลงเรียนรู้ (Model Farm/Learning Plot) เป็นวิธีการที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดย: การจัดตั้งแปลงสาธิต GAP สร้างแปลงตัวอย่างที่ปฏิบัติตามหลัก GAP อย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษาดูงาน เห็นกระบวนการทำงานจริง และเห็นผลผลิตที่ได้ตามมาตรฐานที่ศึกษาดูงาน (Field Visit) : พาเกษตรกรไปเยี่ยมชมแปลงที่ผ่านการรับรอง GAP และประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจและเห็นตัวอย่าง

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร ประธาน ศพก. มักได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษา ในคณะกรรมการฯ ระดับอำเภอ เข้าร่วมประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด, เกษตรอำเภอ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.), หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นอกจากนี้ได้เข้าร่วมการจัดทำ เวทีจัดทำแผนบูรณาการ ที่จัดโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ นำเสนอข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่น ศักยภาพพืช/สัตว์/ประมง, ปัญหาด้านน้ำ/ดิน และความพร้อมของเกษตรกร นำเสนอโครงการหรือแนวคิดพัฒนาที่สอดคล้องกับพื้นที่ เช่น พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นจุดเด่นของตำบล ส่งเสริมเกษตรปลอดภัย หรือเกษตรอินทรีย์

การร่วมเสนอแนะโครงการหรือกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเสนอแผนกิจกรรมที่ต้องการผลักดัน เช่น สนับสนุนปัจจัยการผลิตการฝึกอบรมและพัฒนาเกษตรกร การจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มเติม แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของโครงการต่อชุมชน เช่น รายได้เพิ่มขึ้น ลดต้นทุน ใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

แผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. โดยทาง ศพก.อำเภอสนม ได้มีแผนการถอดบทเรียนการดำเนินงาน ศพก.ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอสนม จำนวน ๒ ครั้ง

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เริ่มต้นจากการเผชิญกับปัญหาซ้ำซาก เช่น ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ ราคาผลผลิตตกต่ำ และโรคแมลงระบาด ซึ่งทำให้รายได้ไม่แน่นอน จึงเริ่มมองหาวิธีที่จะทำให้การเกษตรมีความยั่งยืนมากขึ้น และพบว่า การใช้หลักวิชาการ เช่น การวางแผนการเพาะปลูก การใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม และการจัดการโรคแมลงด้วยวิธีผสมผสาน รวมถึง การใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบน้ำหยด หรือการบันทึกข้อมูลด้วยมือถือ มีส่วนช่วยลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพ และควบคุมการผลิตได้ดีกว่าเดิม อีกทั้งยังได้รับแรงบันดาลใจจากเกษตรกรต้นแบบและการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้มั่นใจว่า การเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนา คือหนทางเดียวที่เราจะอยู่รอดในภาคเกษตรยุคใหม่ได้

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. ผลผลิตไม่แน่นอนและต้นทุนสูง การทำเกษตรแบบเดิมพึ่งพาสภาพอากาศและแรงงานคนเป็นหลัก ทำให้ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ และต้นทุนเพิ่มขึ้นจากราคาปุ๋ย ยา และแรงงาน

๒. ปัญหาโรค-แมลง และการใช้สารเคมี การใช้สารเคมีโดยไม่มีหลักการทำให้เกิดการดื้อยา และยังเสี่ยงต่อสุขภาพของผู้บริโภคและเกษตรกรเอง

๓. ความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลง
ผู้บริโภคเริ่มให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety) มากขึ้น จึงจำเป็นต้องทำตามมาตรฐาน เช่น GAP หรือ Organic เพื่อเข้าถึงตลาดที่ดีกว่า

๔. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ภัยแล้ง ฝนตกไม่ตามฤดูกาล หรืออุณหภูมิต่ำเกินไป ส่งผลต่อคุณภาพและปริมาณผลผลิตโดยตรง

๕. แรงงานภาคเกษตรลดลง เด็กรุ่นใหม่ไม่นิยมทำเกษตร ทำให้ต้องหาเทคโนโลยีที่ช่วยลดการพึ่งพาแรงงาน เช่น ระบบน้ำอัตโนมัติ โดรน หรือแอปพลิเคชันช่วยวางแผน
ทั้งหมดนี้ทำให้ตระหนักว่า การทำเกษตรสมัยใหม่ต้องอาศัย 'ข้อมูล' และ 'เครื่องมือ' ที่แม่นยำ จึงเริ่มหาความรู้จากแหล่งวิชาการ อบรม และนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับแปลงของตนเอง"

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การลดต้นทุนโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ผลิตเอง ราคาปุ๋ยเคมีสูงขึ้นต่อเนื่อง ต้องการลดสารตกค้างในผลผลิต มีวัสดุเหลือใช้จากฟาร์มหรือครัวเรือน เช่น มูลสัตว์ เศษผัก เปลือกผลไม้

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ส่วนผสม

๑. มูลสัตว์ (เช่น มูลวัว, ไก่, หมู)
๒. เศษพืชผัก หญ้าแห้ง ใบไม้แห้ง
๓. น้ำหมักจุลินทรีย์ (เช่น EM)
๔. รำละเอียด (เพื่อเร่งการย่อยสลาย)

วิธีทำ

๑. ผสมวัสดุทั้งหมดเข้าด้วยกันในอัตราส่วน ๓:๒:๑ (เศษพืช : มูลสัตว์ : รำ)
๒. รดน้ำให้ชื้นคล้ายฟองน้ำบิดหมาด
๓. กลับกองทุก ๕-๗ วัน
๔. ทิ้งไว้ประมาณ ๓๐-๔๕ วัน (ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิและวัสดุ) ก็จะได้ปุ๋ยหมักคุณภาพดี
- ๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การวางแผนการปลูกพืชผักอย่างเป็นระบบ เพราะช่วยให้สามารถบริหารจัดการพื้นที่ เวลา ทรัพยากร และต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงลดความเสี่ยงจากโรคพืช ราคาตกต่ำ และผลผลิตล้นตลาด

ขั้นตอนการวางแผนการปลูกพืชผัก

๑. วิเคราะห์สภาพพื้นที่

ตรวจสอบ ชนิดดิน: ดินร่วน ดินเหนียว ดินทราย ตรวจสอบ ค่า pH ของดิน (เหมาะสมคือ ๕.๕-๖.๕ สำหรับผักทั่วไป) ศึกษา แหล่งน้ำ และความสะดวกในการจัดการน้ำ พิจารณา ภูมิอากาศ และฤดูกาลเพาะปลูกในพื้นที่

๒. เลือกชนิดพืชผักให้เหมาะสม ปัจจัย ตัวอย่างที่ควรพิจารณา

ฤดูกาล ผักกาด คื่นช่าย สำหรับฤดูหนาว / ถั่วฝักยาวในฤดูฝน

ความต้องการตลาด เลือกพืชที่ขายได้แน่นอน เช่น ผักสลัด ตลาดปลอดสาร

ระยะเวลาเก็บเกี่ยว ผักกินใบโตเร็ว เช่น คื่นช่าย อายุเก็บเกี่ยว ๓๐-๔๐ วัน

ความถี่ในการปลูก ปลูกหมุนเวียน เช่น ผักกินใบ-ผักกินผล เพื่อพื้นที่ นวัตกรรม

๓. วางแผนปฏิทินการปลูก (Crop Calendar) กำหนดวันเริ่มเพาะกล้า วันที่ย้ายปลูก ช่วงให้น้ำ-ให้ปุ๋ย วันเก็บเกี่ยว วางแผนการปลูกแบบ ทอยปลูกเพื่อให้เก็บผลผลิตได้ต่อเนื่อง ไม่ล้นตลาด

๔. จัดการปัจจัยการผลิต

เตรียมดิน / ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยพืชสด

วางระบบน้ำ (เช่น รดด้วยมือ น้ำหยด สปริงเกอร์)

เตรียมเมล็ดพันธุ์คุณภาพ

วางแผนใช้ปุ๋ยและสารชีวภาพตามช่วงอายุพืช

บันทึกข้อมูลการผลิตในแต่ละรอบ

๕. บริหารจัดการศัตรูพืชอย่างยั่งยืน ใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อบีที หรือสารสกัดสะเดา ปลุกพืชสลบ เช่น โหระพา-กะเพรา-คะน้า เพื่อลดการสะสมโรค ติดกับดักแมลงสีเหลือง/ฟ้า หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีต่อเนื่อง

๖. การตลาดและการขาย วางแผนการขายล่วงหน้า เช่น ตลาดชุมชน ตลาดออนไลน์ กลุ่ม CSA (เกษตร เชื่อมโยงผู้บริโภค) ทำแบรนด์สินค้า เช่น ผักปลอดภัย GAP หรือเกษตรอินทรีย์ ประเมินต้นทุน-กำไรต่อรอบปลูก เพื่อวางแผนผลิตครั้งถัดไป

สรุป

การวางแผนการปลูกพืชผักที่ดีจะช่วยให้: ผลผลิตมีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการตลาด ลดต้นทุน เพิ่มกำไร ลดความเสี่ยงจากโรค-แมลง หรือภัยธรรมชาติ สร้างระบบเกษตรที่ยั่งยืน และปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น

ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓..... ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ผรั่งกิมจู พื้นที่ปลูกจำนวน ๑.งาน (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) พืชระยะสั้น พื้นที่ปลูกจำนวน ๑.ไร่ (ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พืชระยะกลาง พื้นที่ปลูกจำนวน ๒.งาน (ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.๔ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล ปลาตะเพียน จำนวน ๕,๐๐๐.ตัว

๒.๒) ปลาดุก จำนวน ๑,๐๐๐.ตัว

๒.๓) ปลาหมอ จำนวน ๕๐๐.ตัว

๒.๔) ปลาแรด จำนวน ๑๐๐.ตัว

- ๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย
 ๓.๑) ไก่พื้นเมือง จำนวน ๑๐.(ตัว)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าพืชผัก มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) เมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) ปุ๋ยคอก + ปุ๋ยยูเรีย	เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) น้ำ/ไฟ	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) พลาสติกคลุมดิน	เป็นเงิน ๘๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) สารป้องกันศัตรูพืช	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๓,๕๐๐ บาท/ไร่
รายได้	๑๒,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผักสวนครัว

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒๐๐-๔๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ฝรั่งกิมจู ผักสวนครัว

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ...๑,๕๐๐-๒,๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชระยะสั้น ผลไม้ และต้นกล้าผัก

เฉลี่ยรายได้เดือนละ...๕,๐๐๐-๗,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชระยะสั้น ผลไม้ และต้นกล้าผัก

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๖๐,๐๐๐-๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ได้เข้าร่วมอบรมจากหน่วยงานรัฐ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัย หรือองค์กรพัฒนาเอกชน ได้เรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ เช่น การทำเกษตรแม่นยำ (Precision Farming), ระบบน้ำหยด, การผลิตปุ๋ยชีวภาพ ได้ฝึกฝนการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรรายอื่น

๒. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เป็นแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรายอื่นหันมาทำเกษตรแบบยั่งยืน และใช้หลักวิชาการ มีบทบาทในการสร้างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ ช่วยผลักดันให้เกิดความร่วมมือในชุมชน เช่น การรวมกลุ่มแปรรูป การตลาดร่วมกัน

๓. เข้าถึงข้อมูลและโอกาสมากขึ้น ได้รับข้อมูลด้านการตลาด การส่งเสริมการผลิต และเทคโนโลยีเกษตร ก่อนใคร ได้รับโอกาสในการเสนอความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ต่อภาครัฐ เข้าร่วมกิจกรรมระดับตำบล อำเภอ จังหวัด หรือระดับประเทศ

๔. ส่งเสริมภาพลักษณ์และชื่อเสียง เป็นที่รู้จักในวงกว้างในฐานะเกษตรกรผู้นำ มีโอกาสได้รับรางวัลหรือการคัดเลือกเป็น “เกษตรกรต้นแบบ” ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อผลผลิตหรือคู่ค้าทางธุรกิจ

๕. สร้างเครือข่ายและความร่วมมือ ได้พบปะและร่วมงานกับเจ้าหน้าที่เกษตร, นักวิชาการ, องค์กรเอกชน, มหาวิทยาลัย ฯลฯ สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ มีโอกาสเข้าร่วมโครงการสนับสนุน เช่น Smart Farmer, Young Smart Farmer, โครงการแปรรูป ฯลฯ

๒. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การนำ “โคก หนอง นา โมเดล” มาใช้ในพื้นที่แปลงเกษตรและชุมชน ไม่เพียงแต่ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองเท่านั้น แต่ยังมียุทธศาสตร์สำคัญในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ อย่างชัดเจน โดยมีผลในเชิงพื้นที่ทั้ง “ดิน-น้ำ-ป่า-อากาศ” และยังสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนโดยรอบ

๑. พื้นฟูดินด้วยวิถีธรรมชาติ

ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ปลุกพืชคลุมดิน เช่น ถั่วพราง ถั่วพุ่ม หญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้าง เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินมีชีวิต และสามารถเก็บความชื้นได้ดี

๒. บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน การขุดหนองและคลองไส้ไก่ ช่วยกักเก็บน้ำฝนและกระจายน้ำสู่แปลงพืช ลดการใช้น้ำบาดาล และลดภาระระบบชลประทานของรัฐ ทำให้เกิดความชุ่มชื้นตลอดปี ทั้งในแปลงและพื้นที่โดยรอบ

๓. ปลุกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ปลุกไม้ยืนต้นหลากหลาย เช่น ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว ดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ ลดฝุ่นละออง พื้นฟูระบบนิเวศให้มีสัตว์ป่า แมลง พืชพื้นถิ่นกลับมาอยู่ร่วมกัน

๔. ลดของเสีย และสร้างระบบหมุนเวียนทรัพยากร นำเศษพืช มูลสัตว์ และขยะอินทรีย์มาทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักไม่มีของเสียตกค้างหรือการเผาทำลาย ลดมลพิษทางอากาศ สร้างระบบ “เกษตรไร้ขยะ” (Zero Waste Farming)

๕. เป็นพื้นที่เรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์ แปลงเกษตรกลายเป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชน จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ เช่น การอนุรักษ์พันธุ์พืชท้องถิ่น การทำเกษตรอินทรีย์ ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชน และคนในพื้นที่

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การใช้ ฟางมาเป็นวัสดุคลุมดิน มีประโยชน์มากมายในระบบเกษตรที่ยั่งยืน โดยช่วยปรับปรุงสภาพดินและลดปัญหาต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืช ดังนี้
ประโยชน์ของการใช้ฟางคลุมดิน

๑. รักษาความชื้นในดิน ฟางช่วยลดการระเหยของน้ำจากพื้นดิน ทำให้ดินคงความชื้นได้ดี ช่วยลดความถี่ในการรดน้ำ

๒. ลดการเจริญเติบโตของวัชพืชคลุมพื้นที่ดิน ทำให้แสงแดดไม่สามารถเข้าถึงเมล็ดวัชพืชได้ ช่วยลดจำนวนวัชพืชที่ขึ้น แข่งขันกับพืชหลัก

๓. ป้องกันการชะล้างและการกัดเซาะดิน ฟางช่วยลดแรงกระแทกของฝนบนผิวดิน ลดการชะล้างหน้าดิน และป้องกันการกัดเซาะจากลมและน้ำ

๔. เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ฟางที่คลุมดินจะย่อยสลายกลายเป็นอินทรีย์วัตถุ ช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน ทำให้ดินร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดี

๕. ปรับสภาพอุณหภูมิดินให้เหมาะสม ฟางช่วยกันความร้อนจากแสงแดดโดยตรง ลดอุณหภูมิดินในช่วงกลางวันและรักษาอุณหภูมิในช่วงกลางคืน

๖. ส่งเสริมกิจกรรมของจุลินทรีย์และสัตว์ดิน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจากการคลุมดินช่วยให้จุลินทรีย์และไส้เดือนเพิ่มจำนวน ทำให้ดินมีชีวิตชีวาและช่วยย่อยสลายสารอาหารได้ดีขึ้น

๗. ช่วยประหยัดแรงงานและต้นทุน ลดเวลาการถอนวัชพืชและรดน้ำบ่อยครั้ง ลดการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ฯ โดยได้ศึกษาสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ และปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ ข้อมูลพื้นฐานด้านพื้นที่ ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลการประกอบอาชีพเกษตรกรมีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการเกษตร รวมถึงทราบถึง ปัญหาและข้อจำกัดในพื้นที่ โดยปัญหาหลักคือการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และต้นทุนการผลิตที่สูง และการใช้สารเคมีเกินจำเป็นในอดีต ทำให้ดินเสื่อมสภาพในบางพื้นที่ เกษตรกรบางกลุ่มยังขาดความรู้ด้านการตลาดและการแปรรูปผลผลิต

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก.ดังกล่าว สามารถเป็นแหล่งศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรที่สนใจ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัย Young smart farmer นอกจากนี้ยังเป็นวิทยากรให้ความรู้ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลนาหว้า สำนักงานเกษตรอำเภอสนม ในหัวข้อการปลูกผักปลอดสารพิษ การผลิตพืชผักตามมาตรฐาน GAP

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑. เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเพาะปลูก เช่น โรคพืช ศัตรูพืช การใช้ปุ๋ย การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ แนะนำเทคโนโลยีหรือแนวทางการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และฤดูกาล ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่ทันสมัย เช่น ราคาผลผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร การตลาด ฯลฯ

๒. เป็นศูนย์กลางในการรับฟังและประสานการแก้ไขปัญหารับเรื่องร้องเรียนจากเกษตรกรในพื้นที่เกี่ยวกับปัญหาการเกษตร เช่น ปัญหาน้ำ แร่งงาน โรคพืช ปัญหาด้านตลาดประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ทางประธาน ศพก. อำเภอสนม ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร ถ่ายทอดข่าวสารจากหน่วยงานราชการ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน ฯลฯ แจ้งเตือนสถานการณ์พืช โรคพืช ภัยธรรมชาติ ประชาสัมพันธ์นโยบายหรือโครงการต่างๆ เช่น โครงการช่วยเหลือเกษตรกร, โครงการส่งเสริมอาชีพ, การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมสื่อสาร เช่น การประชุม การจัดนิทรรศการ หรือการใช้กลุ่มไลน์/เฟซบุ๊กของชุมชน เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก อีกทั้งเป็นสื่อกลางในการรวบรวมและกระจายข้อมูลจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา หรือบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางในการขยายผล ประธาน ศพก. และคณะทำงานจะใช้หลายช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ เช่น: แปลงเรียนรู้ / แปลงสาธิตใน ศพก. จัดสาธิตการปฏิบัติจริง เช่น การปลูกพืชผสมผสาน การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ การปลูกพืชลดต้นทุน รวมถึงกิจกรรมฝึกอบรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือกิจกรรมภายในของศูนย์ นอกจากนี้ประธาน ศพก. และทีมงานลงพื้นที่ให้คำแนะนำรายรายแบบเฉพาะเจาะจง รวมถึงการใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ / โซเชียลมีเดีย เช่น กลุ่มไลน์ชุมชน เฟซบุ๊กเพจของ ศพก. ใช้เผยแพร่คลิปวิดีโอ เทคนิคการเกษตร ข่าวสาร และกรณีตัวอย่างความสำเร็จผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร

การนำองค์ความรู้ไปใช้จริง ทำให้เกษตรกรเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน เช่น ด้านการผลิต ลดต้นทุนการผลิต เช่น ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี เพิ่มผลผลิตหรือได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีขึ้น ปรับเปลี่ยนจากเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรแบบผสมผสาน

ด้านเศรษฐกิจ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลผลิตที่มีคุณภาพ หรือแปรรูปจำหน่าย บริหารจัดการรายจ่ายภายในครัวเรือนได้ดีขึ้น

ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกรในชุมชน มีการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น การจัดการน้ำและดิน เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ภายในครอบครัวและเครือข่าย

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑. การประสานงานและเชื่อมโยงภาคีในพื้นที่ ทำหน้าที่เป็น ตัวกลางเชื่อมโยง ระหว่างเกษตรกร หน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และภาคเอกชน ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น: สำนักงานเกษตรอำเภอ / จังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน / กลุ่มแม่บ้าน / สหกรณ์การเกษตร โรงเรียน / ศูนย์เด็กเล็ก

๒. ร่วมวางแผนและพัฒนาโครงการส่งเสริมการเกษตร เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น เวทีประชาคม, คณะกรรมการ ศพก., แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล เสนอแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เช่น: โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ แปลงเรียนรู้พืชเศรษฐกิจทดแทน ระบบการให้น้ำอัตโนมัติในแปลงสาธิต

๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน จัดกิจกรรมให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วม เช่น วันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day), วันเกษตรอินทรีย์, การประกวดแปลงต้นแบบ ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม เช่น เกษตรกรช่วยกันวางแผน ดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผล

๔. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันในชุมชน สนับสนุนให้เกิด แปรลงรวม หรือ การใช้เครื่องจักรกลร่วมกัน เช่น เครื่องตัดหญ้า เครื่องสูบน้ำ ประสานให้กลุ่มเกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุนหรืออุปกรณ์จากหน่วยงานรัฐ เช่น ธ.ก.ส., กองทุนหมู่บ้าน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. บทบาทด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ กำกับ ดูแล และบริหารจัดการกิจกรรมของ ศพก. ให้เป็นไปตามเป้าหมาย วางแผนการดำเนินงานประจำปีของศูนย์ฯ ร่วมกับคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานและแก้ไขปัญหา

๒. บทบาทด้านการเป็นผู้นำและต้นแบบ ทำหน้าที่เป็น "ผู้นำเกษตรกรต้นแบบ" ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่เกษตรกรในชุมชน สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรในพื้นที่กล้าทดลองและพัฒนาวิธีการผลิต ปลุกฝังแนวคิดเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามบริบทของพื้นที่

๓. บทบาทด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่ได้รับจากหน่วยงานราชการหรือภาคีเครือข่ายให้แก่เกษตรกร เป็นวิทยากร/วิทยากรชุมชน ในกิจกรรมฝึกอบรม หรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนการจัดทำ แปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้จากของจริง

๔. บทบาทด้านการประสานงานและสร้างเครือข่าย ทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานระหว่างเกษตรกรในพื้นที่ กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเยาวชน เพื่อขยายผลการเรียนรู้

๕. บทบาทด้านการแก้ไขปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน รับฟังปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ และทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาทางการเกษตร ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดและทันเวลาที่ ติดตามผลการดำเนินงานและประเมินผลการนำองค์ความรู้ไปใช้

๖. บทบาทด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าและยั่งยืน เช่น ดิน น้ำ เมล็ดพันธุ์ สร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในกิจกรรมการเกษตร เช่น การลดใช้สารเคมี การทำปุ๋ยอินทรีย์

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑. เป็นผู้นำด้านการเกษตรในชุมชน ภาคภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางความคิด และเป็นแบบอย่างในการทำเกษตรที่ถูกต้อง เหมาะสม และยั่งยืน ได้รับการยอมรับจากเกษตรกรในชุมชนว่าเป็นแหล่งเรียนรู้และพึ่งพาได้จริง

๒. ได้ร่วมพัฒนาความรู้เกษตรกรในพื้นที่ ภูมิใจที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และประสบการณ์ ให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ได้จริง เห็นการเปลี่ยนแปลงของชุมชน เช่น เกษตรกรปลูกพืชได้ผลดีขึ้น ลดต้นทุน มีรายได้เพิ่มขึ้น

๓. เป็นศูนย์กลางของการรวมพลัง ภูมิใจที่ ศพก. เป็นเวทีให้เกษตรกรได้มาเรียนรู้ แลกเปลี่ยน และทำงานร่วมกัน เป็นจุดเริ่มของการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม ทั้งเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบาง

๔. เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนงานเกษตรของหน่วยงานรัฐ ได้ร่วมทำงานกับสำนักงานเกษตร หน่วยงานภาครัฐ และ อปท. อย่างใกล้ชิด ได้เสนอความคิดเห็น เสียงสะท้อน และความต้องการของชุมชนเข้าสู่การวางแผนเชิงนโยบาย

๕. ผลักดันแนวคิดเกษตรที่ยั่งยืน ภูมิใจที่ได้ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ทำให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริมให้ชุมชนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ลูกหลานมีสิ่งแวดล้อมที่ดีในอนาคต

๖. เห็นผลลัพธ์จริงในชุมชน มีเกษตรกรต้นแบบเกิดขึ้นจากการเรียนรู้กับ ศพก. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และกิจกรรมสร้างรายได้จากแนวคิดที่ ศพก. ถ่ายทอด

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ความเป็นผู้นำในรูปแบบ "ทางการ"

บทบาทสำคัญ: ได้รับแต่งตั้งหรือคัดเลือกอย่างเป็นทางการจากภาครัฐหรือชุมชนให้ดำรงตำแหน่ง "ประธาน ศพก." มีหน้าที่ตามโครงสร้าง เช่น วางแผน บริหาร จัดกิจกรรม ถ่ายทอดความรู้ และประสานงานกับหน่วยงานราชการ รวมถึงดำรงตำแหน่ง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

ความเป็นผู้นำในรูปแบบ "ไม่เป็นทางการ"

บทบาทสำคัญ: เป็นผู้นำโดยธรรมชาติ ที่ชาวบ้านให้ความเคารพและยอมรับด้วยใจ เพราะผลงาน ความรู้ และจิตอาสา ช่วยเหลือเกษตรกรโดยสมัครใจ แม้ไม่ใช่หน้าที่ทางการ เช่น ให้คำปรึกษา แบ่งปันเมล็ดพันธุ์ หรือเข้าไปช่วยในแปลง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๑. เสียสละเวลาและแรงกาย เพื่อพัฒนาชุมชน แม้จะมีภารกิจส่วนตัว เช่น งานครอบครัวหรือไร่นาของตนเอง แต่ยังแบ่งเวลาเพื่อทำงานให้กับศูนย์และชุมชน ลงพื้นที่เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษา และติดตามการดำเนินงานของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ความพอเพียง และการวางแผน คือหัวใจของการทำการเกษตรอย่างแท้จริง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์

๑. นางสาวรัชนิกร ทิพารัตน์

๒. นายวัชรพงศ์ ยุพการณ

๓. นายกุลชาติ บุรณะ

เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอสนม

๑. นางสาวชมพูนุช สุขอินทร์

๒. นางสาวนาเรรัตน์ แสนเมืองชิน

๓. นางสาวอัจฉริยา แจ่มใส

๔. นายภูวนาท ทัดศรี

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือ การสัมภาษณ์ (Interview) ได้มุมมองลึกจากประธาน ศพก. หรือเกษตรกรที่เกี่ยวข้องใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้เล่าประสบการณ์

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เห็นมุมมองหลากหลายจากกลุ่มเกษตรกร/คณะกรรมการ ช่วยสะท้อนทั้งจุดแข็งและปัญหา

การเล่าเรื่อง (Storytelling) เน้นการเล่าจากประสบการณ์จริง มีอารมณ์ ความรู้สึกเหมาะกับการถอดบทเรียนแบบไม่เป็นทางการ

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

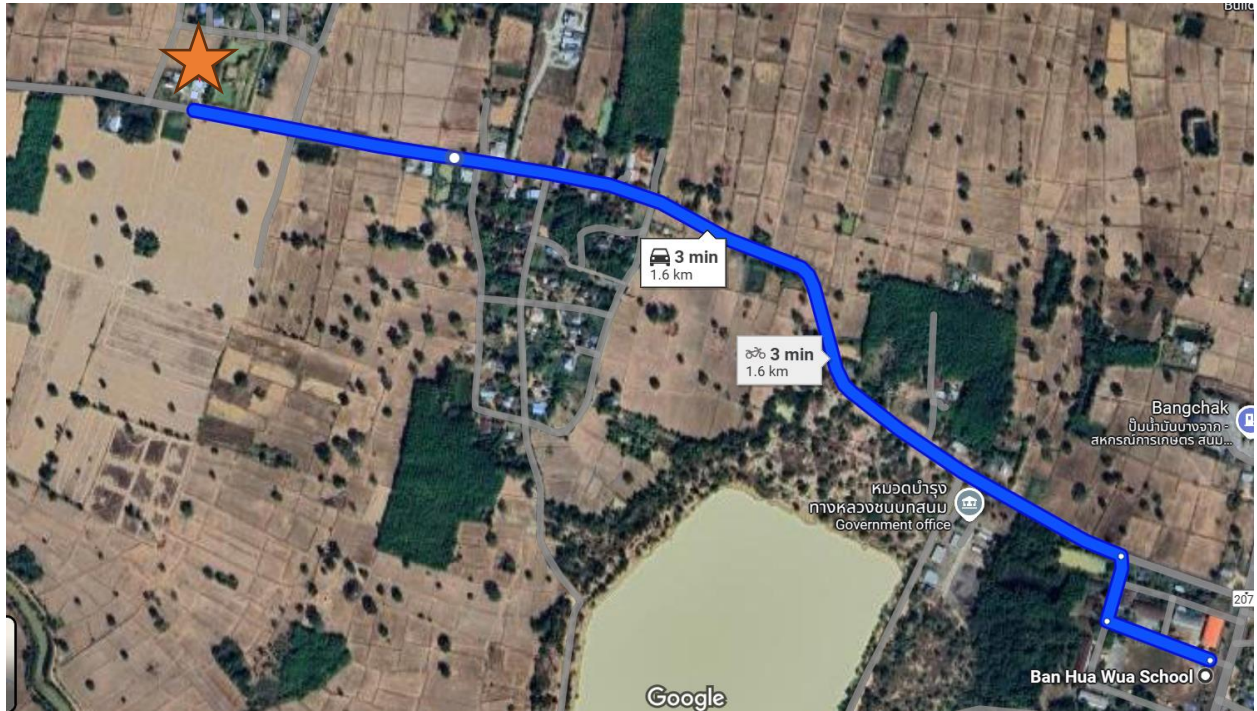
ปัญหา/อุปสรรค คือ เกษตรกรขาดความเข้าใจในกระบวนการถอดบทเรียน ยังเข้าใจว่าการถอดบทเรียนคือการ "สรุปกิจกรรม" แทนที่จะเป็นการ "สรุปสิ่งที่เรียนรู้" ไม่สามารถแยกความต่างระหว่าง "กิจกรรมที่ทำ" กับ "บทเรียนที่ได้" ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีเวลาจำกัด และบางครั้งการจัดกิจกรรมอยู่ในช่วงฤดูเพาะปลูกข้าว ทำให้เกษตรกรไม่สะดวกในการเข้าร่วมการถอดบทเรียน

ข้อเสนอแนะ ควรมีการอบรมเรื่องการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ใช้เครื่องมือที่เข้าใจง่าย เช่น Storytelling, Timeline, บัตรคำ, Mind Mapping เพิ่มเติมให้แก่เจ้าหน้าที่ รวมถึงควรมีการจัดอบรมให้แก่เกษตรกรเป้าหมายด้วย

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.

แผนผัง ศพก. อำเภอสนม

